

3. Гауряк О. Формування педагогічної культури майбутніх учителів фізичної культури в процесі фахової підготовки у ВНЗ / О. Гауряк, О. Киселиця // Вісник Запорізького національного університету. – 2012. – № 2. – С. 31-36.
4. Герцик М. Вступ до спеціальностей галузі «Фізичне виховання і спорт» / М. Герцик, О. Вацеба. – Львів: Українські технології, 2002. – 120 с.
5. Зайцева Ю.В. Формування готовності майбутніх учителів до організації фізкультурно-спортивної роботи у загальноосвітніх навчальних закладах / Ю.В. Зайцева // Імідж сучасного педагога. – 2015. – № 1. – С. 44-46.
6. Сущенко Л. Теоретико-методичні засади професійної підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту у вищих навчальних закладах: дис. ... докт. пед. наук. / Л. Сущенко. – К., 2003. – 42 с.
7. Lynch T. Health and physical education (HPE): Implementation in primary schools / Timothy Lynch // International Journal of Educational Research. – 2015. – Vol. 70. – PP. 88-100.
8. Parsons C. The Health Promoting Schools in Europe: Conceptualizing and Evaluating the change / Parsons C., Stears D., Thomas C. // J. Health Edu. – 1995. – Vol. 55. – P. 311-321.
9. Talbot M. The case for Physical Education / M. Talbot // World summit on Physical Education. – Berlin, 2001. – P.39.

Кроль І. М.

Національний університет фізичного виховання і спорту України

КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА ОЛІМПІЙСЬКОГО РУХУ В ОСВІТНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Навчально-виховна система школи розглядається як середовище для інтеграції олімпійської освіти в процесі освітньої діяльності закладів загальної середньої освіти України. Аналізується використання потенціалу культурної спадщини олімпійського руху в освітній діяльності закладів загальної середньої освіти. Дослідження дозволили визначити стан використання надбань культурної спадщини олімпійського руху та виявити потребу у посиленні роботи школи, спрямованої на ознайомлення школярів з олімпійськими та світовими культурними цінностями, неоцінену допомогу в якій може дати знайомство школярів з культурною спадщиною олімпійського руху.

Ключові слова. Олімпійський рух, олімпійська освіта, культурна спадщина, вчителі.

Кроль И. Н. Культурное наследие олимпийского движения в образовательной деятельности учреждений общего среднего образования. Учебно-воспитательная система школы рассматривается как среда для интеграции олимпийского образования в процессе образовательной деятельности учреждений общего среднего образования Украины. Анализируется использование потенциала культурного наследия олимпийского движения в образовательной деятельности учреждений общего среднего образования. Исследования позволили определить состояние использования достижений культурного наследия олимпийского движения и выявить потребность в усилении работы школы, направленной на ознакомление школьников с олимпийскими и мировыми культурными ценностями, неоценимую помощь в которой может дать знакомство школьников с культурным наследием олимпийского движения.

Ключевые слова. Олимпийское движение, олимпийское образование, культурное наследие, учителя.

Krol Iryna Cultural heritage of the Olympic movement in the educational activities of general secondary education.

The educational system of the school is considered as an environment for the integration of the Olympic education in the educational process of the institutions of general secondary education in Ukraine. The use of the potential of the cultural heritage of the Olympic movement in the educational activities of general secondary education institutions is analyzed. The studies made possible to determine the state of use of the achievements of the cultural heritage of the Olympic movement and to identify the need to strengthen the work of the school aimed at familiarizing the schoolchildren with Olympic and world cultural values, an invaluable help in which the students can get acquainted with the cultural heritage of the Olympic movement.

Keywords. Olympic movement, Olympic education, cultural heritage, teachers.

Постановка проблеми, аналіз останніх досліджень та публікацій. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 р. (розпорядження КМУ № 988-р від 14 грудня 2016 р.) вбачає у підростаючому поколінні цілісну всебічно розвинену особистість, здатну до критичного мислення, яка діє згідно з морально-етичними принципами.

Освіта являє собою цілеспрямований процес освоєння культурної спадщини, духовних цінностей і знань, накопичених поколіннями. Культура стає наріжним каменем освіти, в той час як загальнокультурний розвиток особистості стає умовою гармонійного її зростання і становлення. [6].

Інтерес до олімпійського руху та постійно зростаюча його значущість у сучасному світі зрозуміла, оскільки це явище є загальнокультурним досягненням світового співтовариства в його тісному взаємозв'язку з багатющою історією і культурою Стародавньої Греції та Стародавнього Риму, яскравими явищами епохи Відродження і Нового часу, багатогранними і динамічними подіями сучасної історії. Таке уявлення олімпійського руху стало результатом ставлення до нього найбільш видатних представників різних сфер діяльності – володарів стародавнього світу, багатьох поколінь громадських і державних діячів, мислителів, представників мистецтва, уваги всесвітньо відомих художників, скульпторів, композиторів і режисерів, письменників і поетів. Природно, що цей інтерес і пов'язана з ним популярність Олімпійських ігор, ідеалів і цінностей філософії олімпізму змогли проявитися лише на ставленні до явища фундаментального характеру з глибокими гуманістичними і загальнокультурними складовими. Серед досліджень, пов'язаних з історією олімпійського руху, цінностей

філософії олімпізму, поряд із соціально-філософським, культурологічним та педагогічним, виділяється історико-культурний напрям. Дослідженням цього напрямку присвятили свої роботи Богданова М.А. (2001), Боголюбова Н.М. (2012), Бородіна Е.А. (2000), Булатова М.М. (2012), Лубишева Л.І. (2007), Петлеваний Г.Ф. (1997), Столяров В.І. (1997), N. Muller. (1996) та ін. Проте, вивченню питань використання культурної спадщини олімпійського руху в освітній діяльності закладів загальної середньої освіти приділено недостатньо уваги з боку науковців.

Мета – обґрунтування значущості культурної спадщини олімпійського руху в процесі реалізації олімпійської освіти в закладах загальної середньої освіти.

Методи дослідження. аналіз науково-методичної літератури, документальних джерел; синтез та узагальнення; опитування; методи математичної статистики.

Результати дослідження. Педагогічні ідеї П'єра де Кубертена – невід'ємна складова філософії олімпізму та основа олімпійської освіти. Головним виховним завданням олімпійського руху ініціатор відродження сучасних Олімпійських ігор вважав формування гармонії в людині через спорт. [7]. Він підкреслював, що олімпійський рух може стати школою виховання, шляхетності і моральної чистоти, так само як фізичної витривалості і сили, які будуть формувати характер і зміцнювати моральну силу, а тому сприяти гармонійному розвитку людини [5].

А.Ю. Кашкар'ов зазначає, що для формування олімпійської ментальності сучасного соціуму необхідно задіяти новітні педагогічні технології, використовувати інноваційні підходи у процесах соціалізації. Олімпійська ментальність суспільства формується за умови формування олімпійської культури людини, соціальної групи, олімпійської культури суспільства. Тільки на основі знань, ідей і філософії олімпізму, мотивації на активне освоєння спортивної практики, рухових умінь і спортивних навичок формується олімпійська культура дітей та молоді [8]. На думку В.І. Столярова мета педагогічної діяльності в рамках олімпійського освіти полягає у гуманістичному впливі на особистість специфічними засобами, зумовленими природою цього руху, його зв'язком зі спортом [4]. М. М. Булатова та В. М. Єрмолова вважають, що у сучасному світі олімпійська ідея спрямована на духовне зростання і розвиток фізичних здібностей, кінцева мета якої – гармонійне вдосконалення особистості, яке має суто педагогічний і виховний зміст. Велику роль у цьому процесі відіграють учителі закладів загальної середньої освіти. [1,2,3]. Аналіз існуючої інформації свідчить, що освітній процес закладів загальної середньої освіти є найкращим середовищем для інтеграції олімпійської освіти в освітній процес дітей та підлітків.

З метою вивчення готовності педагогів до впровадження елементів культурної спадщини в процес роботи зі шкільною молоддю було розроблено анкети та проведено анкетне опитування 148 учителів закладів загальної середньої освіти з Вінницької, Волинської, Чернівецької, Чернігівської областей та м. Києва. Дослідження дозволило визначити, що 93,24 % опитаних вважають за доцільне використання культурно-освітнього потенціалу олімпійського руху під час роботи зі шкільною молоддю. Щоб знайомити школярів з культурною спадщиною олімпійського руху, вчителі повинні мати певні знання та бути знайомими з відповідними творами мистецтва. Тому нас цікавив стан обізнаності вчителів з цього питання. Результати анкетного опитування свідчать, що 68,92 % учителів знайомі з творами мистецтва на тему спорт, тоді як 31,08 % не володіють знаннями з цієї тематики (рис. 1).

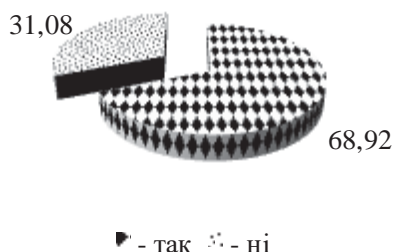

Рис. 1. Обізнаність учителів з творами на спортивну тематику, %

У процесі дослідження нас цікавило ставлення учителів до спорту як однієї зі складових естетичного виховання. 95,95 % респондентів дали позитивну відповідь, 2,3 % – не погоджуються з цим твердженням і 2,3 % – мали утруднення з відповіддю (рис. 2).

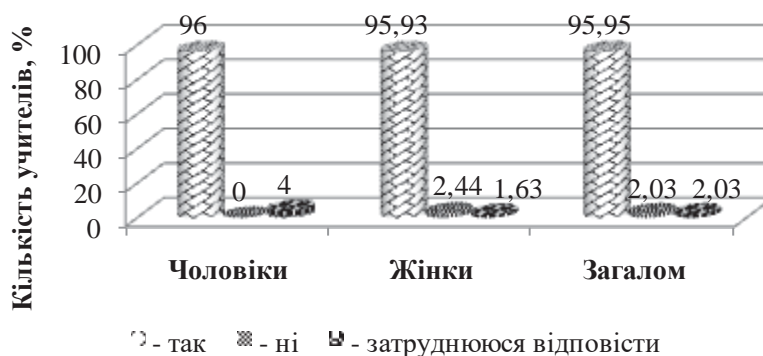

Рис. 2. Спорт – одна зі складових естетичного виховання, %

Результати анкетування дозволили встановити, що 94,59 % вчителів поділяють ідею єдності спорту, культури і мистецтва, 2,70 % респондентів так не вважають і 2,70 % – мали утруднення з відповіддю (рис. 3). Цікаво, що серед тих, хто дав негативну відповідь, одна особа у віці 31–40 років, одна особа – 41–50 років і дві особи – у віці 51–60 років.

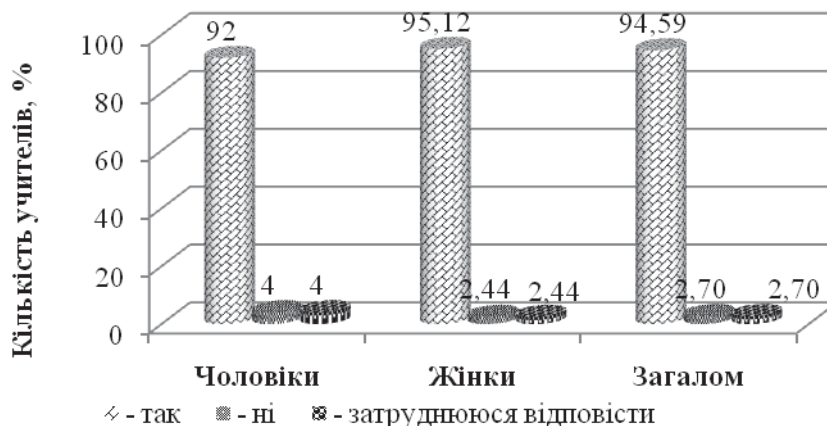

Рис. 3. Обізнаність учителів про єдність спорту, культури та освіти, %

Дослідження показали, що 89,86 % респондентів вважають за корисне знайомити школярів із творами світової культури, пов'язаних зі спортом, під час викладання навчальних предметів гуманітарного та художньо-естетичного циклів, 2,70 % – не вбачають у цьому сенс, а 7,43 % – мали утруднення з відповіддю (рис. 4). При цьому 87,16 % респондентів вважають, що від цього збільшиться зацікавленість школярів в опануванні знаннями, передбаченими шкільними навчальними предметами.

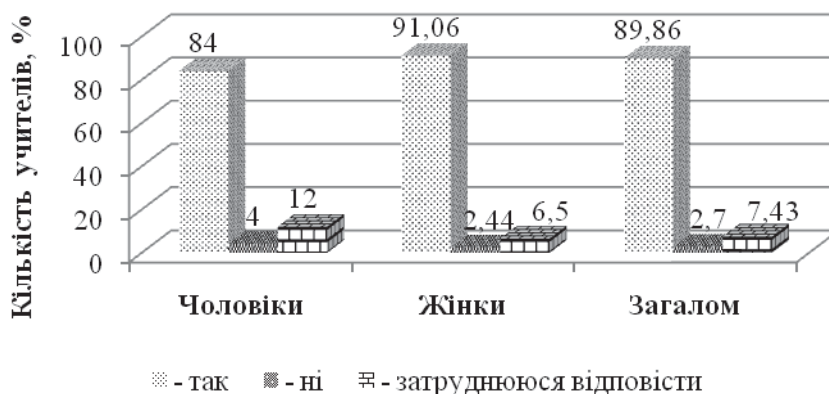

Рис. 4. Доцільність ознайомлення школярів з творами світової культури, пов'язаних зі спортом, під час викладання навчальних предметів гуманітарного та художньо-естетичного циклів, %

Варто відмітити, що 92,57 % учителів вважають олімпійську освіту одним із факторів гармонійного виховання школярів, з цим не погоджуються 1,35 %, 6,08 % – мали утруднення з відповіддю (рис. 5). При цьому 93,92 % респондентів вважають, що інтеграція олімпійської освіти в навчально-виховний процес сприяє підвищенню загальної культури школярів.

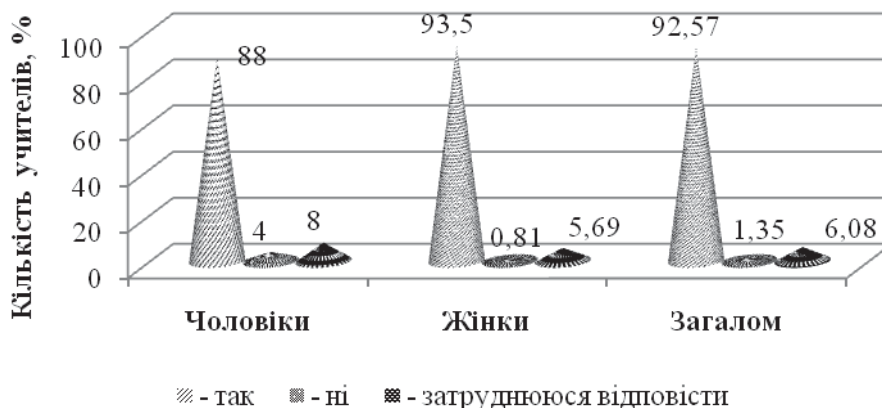

Рис. 5. Олімпійська освіта – один із факторів гармонійного виховання школярів, %

Аналіз (табл. 1.1.) дає можливість визначити, при викладанні яких предметів учителі, котрі мають різний педагогічний стаж, вбачають оптимальну користь від використання мистецьких творів, що звеличують красу людського тіла, та таких, що пов'язані з культурною спадщиною олімпійського руху та цінностями олімпійської філософії. Як ми бачимо, думки вчителів різняться залежно від їхнього педагогічного стажу. Оскільки вчителям пропонувалося визначити декілька предметів, загальний показник не зводиться до 100 %.

На думку вчителів, найбільший виховний вплив від використання творів мистецтва такої тематики буде спостерігатися при викладанні предметів «Фізична культура» – 76,35 %, «Образотворче мистецтво» – 75,68 %, «Художня культура» – 68,92 % (рис. 6).

Таблиця 1.1

Навчальні предмети, на яких доцільно використовувати твори мистецтва, пов'язані культурною спадщиною олімпійського руху та цінностями олімпійської філософії, к-сть, %

№	Навчальні предмети	Респонденти, педагогічний стаж			
		до 5 років	5–10 років	10–20 років	Понад 20 років
1.	Література	71,43	66,67	62,07	72,22
2.	Історія	85,71	61,11	68,97	61,11
3.	Образотворче мистецтво	71,43	55,56	79,31	83,33
4.	Музичне мистецтво	71,43	16,67	27,59	34,72
5.	Географія	28,57	11,11	6,90	26,39
6.	Фізична культура	57,14	72,22	89,66	81,94
7.	Художня культура	71,43	66,67	65,52	79,17
8.	Біологія	42,86	38,89	44,83	52,78
9.	Іноземна мова	85,71	27,78	27,59	36,11

Рис. 6. Навчальні предмети, на яких доцільно, на думку вчителів, використовувати твори мистецтва, пов'язані з культурною спадщиною олімпійського руху, %

Узагальнення результатів опитування свідчать, що вчителі вважають за доцільне використовувати культурно-освітній потенціал олімпійського руху в роботі зі шкільною молоддю, також зазначають, що знайомі з матеріалом про олімпійські цінності та мають уявлення про твори мистецтв, пов'язані зі спортом. Однак основна проблема, на думку респондентів (100 % загальної кількості), полягає у недостатній кількості методичних матеріалів для впровадження зазначених питань в освітній процес школи.

Висновки. Дослідження підтвердили гіпотезу про важливість і необхідність інтеграції елементів культурної спадщини олімпійського руху в процес викладання навчальних предметів гуманітарного циклу закладів загальної середньої освіти.

Проте, для ефективного здійснення цієї роботи необхідно забезпечити вчителів навчально-методичним супроводом, що дає змогу розширити їхній світогляд та знання з питань культурної спадщини олімпійського руху.

Перспективи подальших досліджень спрямовані на розробку методичних рекомендацій, щодо впровадження культурної спадщини олімпійського руху в систему викладання предметів гуманітарного та культурно-естетичного циклу.

Література

1. Булатова М. Система олимпийского образования в Украине (1991–2006): методология и практические результаты / М. Булатова // X Международный научный конгресс «Современный олимпийский спорт и спорт для всех». – Гданьск, 2006. – С. 38–40.

2. Єрмолова В. М. Олімпійська освіта: теорія і практика: навч. посіб. / В. М. Єрмолова. – К., 2011. – 335 с.
3. За загальною редакцією Бубки С.Н. та Булатової М.М. 25 років разом Олімпійська освіта – К.: 2017. – 128 с.
4. Столяров В. И. Теоретическая концепция спортивно-гуманистического воспитания детей и молодежи // Гуманистическая теория и практика спорта. – 3-й вып. – М.: Сургут :Гуманитар. Центр «СпАрт» РГАФК, 2000. – С. 21–79.
5. Bogdanova M. The cultural content of Olympism: from antiquity to the present // Almanac of modern science and education. – Tambov: Diploma, 2010. № 1 (32): in 2 parts. Part II. P. 20–24.
6. Ermolinskaya E. Art objects in the paradigm of modern education / E. Ermolinskaya // Pedagogy of art. – 2012. – № 2. – P. 1–10.
7. Coubertin P. Pedagogie sportive.Nouvelle Edition / Pierre de Coubertin. – Lausanne: Bureau international de Pedagogie sportive, 1919. – P. 128.
8. Kashkarev A. Ideas and practice of Olympism in modern culture. : PhD thesis: 24.00.01 / A. Kashkarev. – 2009. – 173 pages.

Малигін А.О.
Сумський державний університет

СИСТЕМА ПЛАВАЛЬНИХ ВПРАВ, ЯКА СПРЯМОВАНА НА ДОСЯГНЕННЯ ГІПЕРКОРЕКЦІЇ, НЕОБХІДНОЇ ДЛЯ ЗВОРОТНОЇ РЕСТРУКТУРИЗАЦІЇ ПРОЯВІВ СКОЛІОЗУ І-ІІ СТУПЕНІВ

У статті розкривається структура системи плавальних вправ, яка базується на основі методики корекції сколіозу з використанням спеціальних плавальних засобів та розрахована на досягнення ефекту гіперкорекції. Також у роботі порушено проблему важливості навчання плаванню студентів.

Ключові слова: система плавальних вправ, лікувальне плавання, корекція сколіозу.

Малигін А.А. Система плавательных упражнений, направленная на достижение гиперкоррекции, необходимой для обратной реструктуризации проявлений сколиоза I-II степеней. В статье раскрывается структура системы плавательных упражнений, которая базируется на основе методики коррекции сколиоза с использованием специальных плавательных средств и рассчитана на достижение эффекта гиперкоррекции. Также в работе затронута проблема важности обучения плаванию студентов.

Ключевые слова: система плавательных упражнений, лечебное плавание, коррекция сколиоза.

Malygin A.O. The system of swimming exercises that is aimed at achieving hypercorrection necessary to reverse the restructuring of the manifestations of scoliosis of I-II degrees. The article reveals the structure of the system of swimming exercises, which is based on the method of correction of scoliosis using special swimming means and is designed to achieve the effect of hypercorrection. The work also raised the issue of the importance of teaching swimming students.

Therapeutic swimming in scoliosis has a very beneficial effect on the bone and muscle system, which means that swimming is very useful in any curvature of the spine. In addition, it promotes the extraction and unloading of the vertebral column, strengthens the muscular corset and increases the strength of the legs and hands. In addition, when swimming, the load is on the whole body at the same time, and therefore – symmetrically, and there are no muscles that would train more than others.

At the first degree of scoliosis is allowed to swim breaststroke, front crawl and backstroke, but be sure to control the speed to overcome the water areas. At the second degree of scoliosis will require asymmetric exercises in which the burden will fall only on desired areas of the body, a healthy spine will not strain.

Swimming and exercises are chosen strictly individually. Discussions are held with the attending physician or trainer.

Key words: system of swimming exercises, curative swimming, correction of scoliosis.

Постановка проблеми. Останнім часом все більшої актуальності набуває реабілітаційний напрям занять з фізичного виховання, у якості процесу відновлення здоров'я і працездатності. Так, у Національній доктрині розвитку фізичної культури і спорту від 28.09.2004 року №1148/2004 наголошується на необхідності розвитку оздоровчих заходів із використанням методів фізичної реабілітації. Ефект впливу плавання як засобу реабілітації студентів із вадами опорно-рухового апарату багатобічний і потужний.

Статистика численних досліджень свідчить, що одне з найбільш поширених захворювань опорно-рухового апарату, яке має тенденцію до прогресування, є сколіоз, який вважають одним з найбільш складних вад. Згідно з сучасними даними, сколіоз спостерігається майже в 50 % студентів із захворюванням опорно-рухового апарату.

Сколіозом називається бічне викривлення хребетного стовпа. Він може бути як симптомом (проявом якогось захворювання, наприклад, супутнім захворюванням нервової системи, легень тощо) так і самостійним захворюванням (сколіотичною хворобою) або ж цілком нормальним станом хребта, яке супроводжується деформацією тазу та грудної клітки. Отже, сколіоз – це не локальне викривлення хребта, а загальне важке захворювання, що залучає в патологічний процес усі важливі системи організму [1].

Плавання виявляє своєрідний, притаманний тільки цьому виду спорту, вплив на організм людини і є одним з найбільш ефективних в оздоровчому відношенні видів фізичної активності, потужним засобом корекції порушень опорно-рухового апарату. Особи, які займаються регулярно плаванням, зберігають високу рухомість у суглобах, гарне самопочуття, нормалізація сну та апетиту, спостерігають значне підвищення працездатності та покращення емоційного стану, що сприяє процесу реабілітації. Заняття плаванням сприяє розвитку всіх м'язових груп, шляхом формування м'язового корсету, який дозволяє підтримувати хребет у природному положенні. М'язова система стає сильною, що є умовою оптимального,